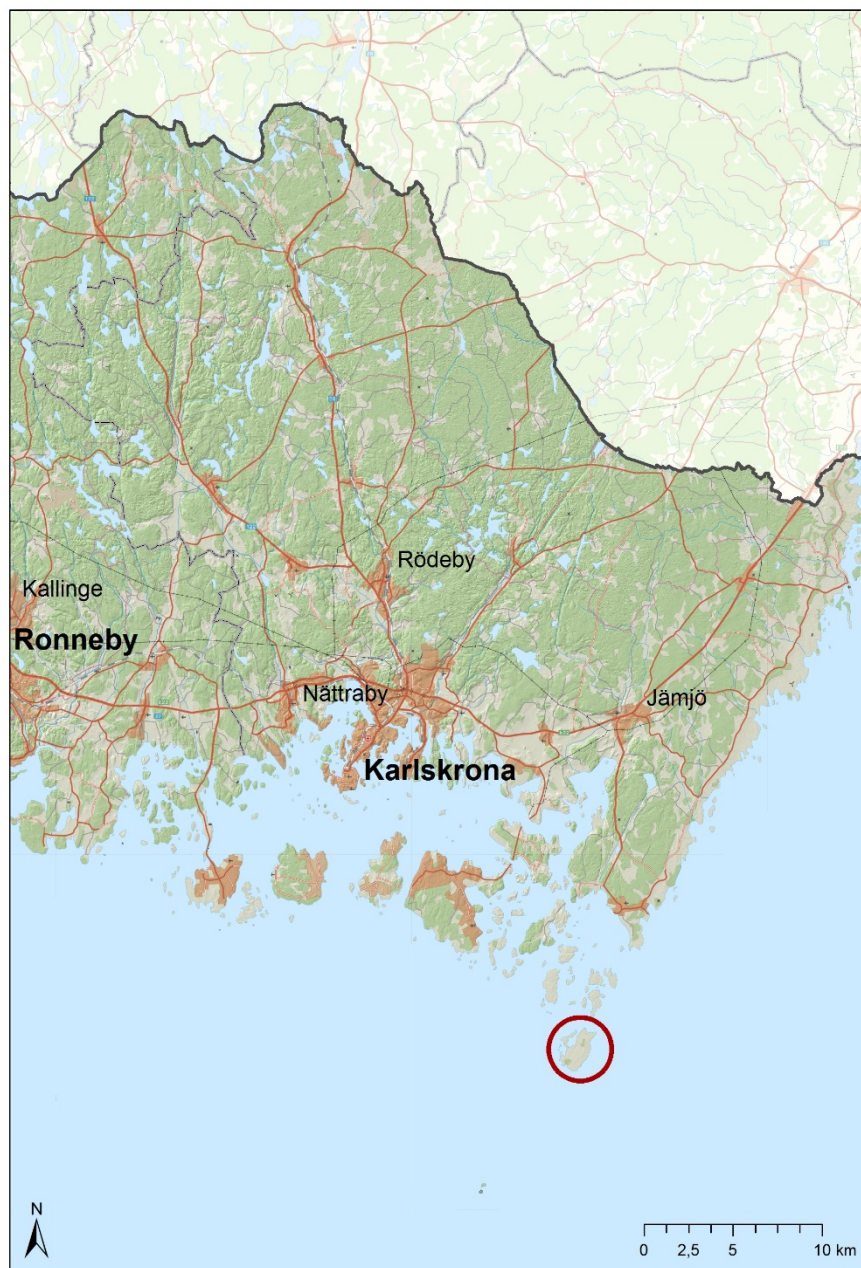

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0410224 Utlängan

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap, vilket för detta område skiljer sig något från vad som är beslutat av regeringen. Länsstyrelsen har för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shape-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

**LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN**

Åke Widgren

Bevarandeplan för Natura 2000-området**SE0410224 Utlängan**

Kommun: Karlskrona

Områdets totala areal: 63,2 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-10-24

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-11-01

Markägarförhållanden:

Staten (Naturvårdsverket).

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2002-01-01, SCI: 2004-12-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm**Naturtyper och arter som ska bevaras i området:**Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1170 - Rev

1630 - Strandängar vid Östersjön

2110 - Fördyner

2120 - Vita dyner

2130 - Grå dyner

4030 - Torra hedar

5130 - Enbuskmarker

6410 - Fuktängar

8230 - Hällmarkstorräng

9070 - Trädklädd betesmark

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Områdets prioriterade bevarandevärden är de betade havsstrandängarna, de torra hedarna, de trädklädda betesmarkerna och sanddynerna. Utlängan är särskilt utpekad i den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet. Ön har de största och mest välbetade strandängarna och gräshedarna i Torhamns skärgård. Utlängan har även de finaste och mest utvecklade sanddynerna i östra Blekinge, även om endast en mindre del av dessa ingår i Natura 2000-området.

Beskrivning av området

Utlängan är en flack ö belägen i yttre delen av Torhamns skärgård. En strandvall från Litorinatid (4 000-7 000 år gammal) löper i nord-sydlig riktning mitt på Utlängan och utgör öns högsta punkt cirka 9 meter över havet. Natura 2000-området består av två separata delar. I söder och öster finns inslag av låga sanddyner.

Hela området betas av nöt och får. Ön har betats åtminstone sedan 1600-talet. Öster om byn, liksom i den sydöstra delen, har marken även brukats som åker. Efter en period av försvagad beteshävd och igenväxning har under senaste 10-årsperioden beteshävderna förbättrats. Inom ramen för LIFE-projektet GRACE, som bedrivits under åren 2010-2016, har omfattande gallringar och röjningar genomförts och stora delar av Utlängan har restaurerats. Ett 70-tal skyddsvärda träd av främst ek har registrerats inom den trädklädda betesmarken.

Strandängarna och våtområdena på ön utgör viktiga fågellokaler såväl för häckande som rastande fåglar.

Havsmiljöförordningen omfattar allt havsvatten, och ett system för att bedöma miljöstatus är under utveckling. Den inledande bedömningen (2012) indikerar att god miljöstatus inte uppnås i Östersjön. Vattenförvaltningsförordningen omfattar kustvatten (ut till en nautisk mil utanför baslinjen) och den ekologiska statusen i området är bedömd som måttlig på grund av övergödning och miljögifter (2013).

Utlängan är beläget inom influensområdet för buller eller annan risk från riksintresse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap 9 § miljöbalken, Öppenskärs övningsfält och Torhamns skjutfält.

Vad kan påverka negativt

Ängs- och betesmarker

- Minskad eller utebliven hävd som på sikt leder på sikt till igenväxning av buskar, träd och vass och en utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Bete vid fel tidpunkt som kan skada häckningar av vissa fågelarter.
- Tillskottsutfodring som indirekt ger näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrensvaga floran.
- Ökad ansamling av ilandfluten tång eller andra alger vilket leder till övergödning och utarmning av floran.
- Erosion i havsstrandängen orsakad av vågsvall från båttrafik eller av höjd vattennivå i havet.

Marin miljö

- Mänsklig påverkan som till exempel byggnation, dumpning, muddring, båttrafik (svall, ljud, ankring, grumling), mineral/sand/sten-utvinning, utsläpp av olja och kemikalier kan inverka negativt på den marina miljön.
- För stort uttag av fisk och bifångster i fisket kan påverka artsammansättningen och hela ekosystemet.
- Främmande arter, så som svartmunnad smörbult, kan påverka artsammansättningen.
- Marint avfall, inklusive dess nedbrytningsprodukter, kan orsaka skada på ekosystemet.

Bevarandeåtgärder

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29 §§).

Skydd för området

- Området saknar idag ett fullgott område-skydd, men ett naturreservat som omfattar även angränsande delar av ön samt ett marint område planeras.
- Strandskydd gäller enligt 7 kap. 13-18 §§ miljöbalken. Strandskydd gäller generellt 100 meter från strandlinjen (ut i vattnet och inåt land). Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Inom området har Länsstyrelsen år 2016 beslutat om utökat strandskydd till 300 meter.
- Miljöersättning för bevarande av betesmarker och slätterängar enligt Miljö- och landsbygdsprogrammet år 2014-2020 finns för området.
- Vattendirektivet. Miljökvalitetsnormer för vatten fastställs med stöd av 5 kap MB, enligt vattenförvaltningsförordningen och Havs- och vattenmyndighetens författningssamling, HVMFS 2013:19. Normerna ställer krav på vattnets kvalitet.
- Havsmiljödirektivet. Miljökvalitetsnormer för marin miljö fastställs med stöd av 5 kap MB, enligt havsmiljöförordningen och Havs- och vattenmyndighetens författningssamling, HVMFS 2012:18. Förordningen syftar till att upprätthålla eller nå en god miljöstatus i havsmiljön.
- Sveriges åtaganden inom HELCOM, Baltic Sea Action Plan, aktionsplan för Östersjön.

Behov av skötselåtgärder

- Flera av naturtyperna på land är bristfälligt kända. Inventeringar av typiska och karaktäristiska arter behöver genomföras.
- Områdets gränser och naturtyper bör kvalitetssäkras.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1170 - Rev

Areal: 0,22 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Rev består av sten eller block som höjer sig över omgivande botten. Välmående rev har täta blåstångsbälten och en intakt zonering av växtsamhällen. Reven är ofta artrika med fisk samt mjuk- och hårbottenarter. I havet utanför stranden sydost om Utlängan ingår ett marint område som är klassat som rev. Kusten utanför Utlängan är stenig och undervattensvegetationen är troligtvis frisk med tanke på Utlängans exponerade läge.

Bevarandemål

Arealen rev ska vara 0,2 hektar. Revet präglas av en naturlig zonering och djuputbredning av fastsittande alger och filtrerande djur. Utbredningen av de typiska arterna sågtång, blåstång och blåmussla ska vara stabil eller öka. Revens förutsättning som reproduktions- och uppväxtområde för till exempel sill och blåmussla ska vara god. Ekosystemet ska vara i balans med förekomst av rovfisk.

Vattenkvaliteten ska vara god och den antropogena belastningen i form av fysiska skador, utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja och kemikalier samt onaturlig grumling ska vara försumbar. Sedimentationen bör vara begränsad. Naturtypen ska oförändrad med avseende på djupförhållanden, substrat och bottenstruktur. Ekologisk status enligt vattenförvaltningsförordningen och miljöstatus enligt havsmiljöförordningen ska vara minst god och får inte försämrats.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är i nuläget inte närmare känt, men bedöms vara gott. En inventering av området bör ske.

1630 - Strandängar vid Östersjön

Areal: 17,26 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 34,2 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

På norra delen av Utlängan samt på den sydvästra delen finns vidsträckta strandängar. Bland noterade kärlväxter märks bland annat typiska strandängsarter som kustarun, dvärgarun och strandkämpar. Strandängarna är viktiga för både häckande och rastande fåglar. Bland de häckande arterna märks bland annat rödbena, strandskata och storspov.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 34 hektar. Gräsmarken ska vara starkt präglad av hävd. Förekomsten av igenväxningsvegetation ska vara liten. Kärlväxtfloran ska vara artrik och dominerad av hävdgynnade arter. Rödbena ska häcka och de typiska arterna kustarun, dvärgarun och strandkämpar ska förekomma i stabila populationer.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är gott.

2110 - Fördyner

Areal: 0,05 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 0,1 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

På Utlängans sydöstra del finns ett litet område som är av naturtypen fördyner. Dynbildningen är ganska ung har mycket öppen sand. Vegetationen är i huvudsak trivial och indikerar kvävepåvekan.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 0,1 hektar. Det ska förekomma naturlig vågerosion och ackumulation av sand. Sanden ska vara fritt rörlig och kunna transporteras av vinden. Artsammansättningen ska vara naturlig.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som ordinärt. En inventering av typiska och karaktäristiska arter är önskvärd.

2120 - Vita dyner

Areal: 0,11 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

På Utlängans sydöstra del finns ett litet område som är av naturtypen vita dyner. Dynbildningen är ganska ung har mycket öppen sand. Vegetationen är i huvudsak trivial och indikerar kvävepåvekan. Den typiska arten baltisk marviol har dock noterats.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 0,1 hektar. Det ska förekomma naturlig vågerosion och ackumulation av sand. Sanden ska vara fritt rörlig och kunna transporteras av vinden. Det ska finnas en måttligt störning för att upprätthålla tillräckligt stora mängder blottad sand. Artsammansättningen ska vara naturlig och bland annat innehålla den typiska arten baltisk marviol.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som ordinärt. En inventering av typiska och karaktäristiska arter är önskvärd.

2130 - Grå dyner

Areal: 0,1 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

På Utlängans sydöstra del finns ett litet område som är av naturtypen grå dyner. Dynbildningen är ganska ung har mycket öppen sand. Vegetationen är i huvudsak trivial och indikerar kvävepåvekan.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 0,1 hektar. Det ska förekomma naturlig vågerosion, vinderosion och ackumulation av sand. Sanden ska vara fritt rörlig och kunna transporteras av vinden. Miljön ska vara solöppen med bara enstaka träd och buskar av inhemska arter. Naturtypen ska utgöra en mosaik av öppen sand och markvegetation. Det ska finnas en måttligt störning för att upprätthålla tillräckligt stora mängder blottad sand. Artsammansättningen ska vara naturlig.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som ordinärt. En inventering av typiska och karaktäristiska arter är önskvärd.

4030 - Torra hedar

Areal: 0 ha. Arealen ej fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 11,7 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen torra hedar förekommer framförallt på öns sydvästra del, men även på ett litet område i anslutning till littorinavallen i norr. Ett fåtal kärlväxter har noterats, bland annat ljung, blodrot, femfingerört, gråfibbla och knägräs. I övrigt saknas uppgifter om naturtypens växt- och djurliv i området.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 11,7 hektar. Gräsmarken ska vara välhävdad och starkt präglad av bete. Områdets kärlväxtflora ska karaktäriseras av hävdgynnade arter. Gräsmarken ska vara öppen med spridda hagmarksträd, enbuskar och andra buskage i mindre sammanhållna grupper och med artrika brynmiljöer. Stenmurar och andra kulturspår ska till största delen vara solexponerade och fria från lövsly och träd så att dessa inte beskuggas eller skadas av stammar eller rotsystem. Träd, buskar, sly eller ohävdsarter, och som kan bedömas som igenväxningsvegetation ska vara liten. Den typiska arten knägräs ska finnas i en livskraftig population.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är sannolikt gott, men en inventering av typiska och karaktäristiska arter är angelägen.

5130 - Enbuskmarker

Areal: 7,25 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 6,2 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

På Utlängans norra del finns spridda ytor som är av naturtypen enbuskmarker. Ett flertal hävdgynnade växtarter har noterats, bland annat borsttåg (rödlistad som nära hotad), pillerstarr, stagg, knägräs, jungfrulin, spåtistel, brudbröd, jordtistel (nära hotad), knölsmörlomma, sandmaskrosor och stennåra. De sju förstnämnda är typiska arter för naturtypen.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 6,2 hektar. Gräsmarken ska vara öppen till halvöppen och ha ett betydande inslag av gamla och/eller hävdformade enar eller låga, breda och förhållandevis glesa snår med en. Träd och buskar som bedöms som igenväxningsvegetation ska vara liten. Kärnväxtfloran ska vara artrik och dominerad av hävdgynnade arter. Typiska arter som borsttåg, stagg, knägräs, pillerstarr och jungfrulin ska förekomma i livskraftiga populationer.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott.

6410 - Fuktängar

Areal: 14,6 ha. Arealen ej fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 7 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

På södra delen av Utlängan finns ett sammanhängande område som är av naturtypen fuktängar. Förutom arter som tuvtåtel och veketåg saknas uppgifter om naturtypens växt- och djurliv inom området.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 7 hektar. Den ska vara starkt präglad av hävd, och förekomsten av igenväxningsvegetation liten. Kärlväxtfloran ska vara artrik och dominerad av hävdgynnade arter.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet går i nuläget inte att bedöma. En inventering av typiska och karaktäristiska arter är nödvändig.

8230 - Hällmarkstorräng

Areal: 0,39 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Ett litet område i norr är av naturtypen hällmarkstorräng. Naturtypens beskaffenhet inom området är inte närmare känd.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 0,4 hektar. Igenväxningsvegetation får inte förekomma. Kärnväxtfloran ska domineras av konkurrenssvaga arter.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet går i nuläget inte att bedöma. En inventering av typiska och karaktäristiska arter är nödvändig.

9070 - Trädklädd betesmark

Areal: 0 ha. Arealen ej fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 16,3 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen trädklädd betesmark finns inom två större områden på norra delen av Utlängan. Trädskiktet utgörs främst av ek och björk. Ett flertal hävdgynnade arter förekommer, bland annat stagg och knägräs, som båda är typiska arter, samt pillerstarr, spåtistel och blodrot. Ett 70-tal skyddsvärda träd har inventerats och registrerats.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 16,3 hektar. Bete ska påverka områdets dynamik och struktur. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas ett buskskikt med olika växtarter. Det ska finnas liggande död ved, stående döda eller döende träd, gamla träd med grov bark, skador, håligheter, mulm eller döda delar. Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer ska utgöra ett inslag genom en variation mellan täta respektive öppna och tätare delar, samt bryn. Blommande och bärande buskar och träd ska finnas i solexponerat läge. Jätteträd och efterträdare till dessa ska stå fritt med solexponerade stammar. Det ska finnas en artrik hävdgynnad flora. Stenmurar och andra kulturspår ska till största delen vara solexponerade och fria från lövsly och träd så att dessa inte beskuggas eller skadas av stammar eller rotsystem. Det ska finnas en artrik kryptogamflora med flera ovanliga lavararter.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott.

Dokumentation

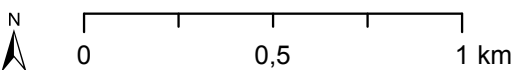
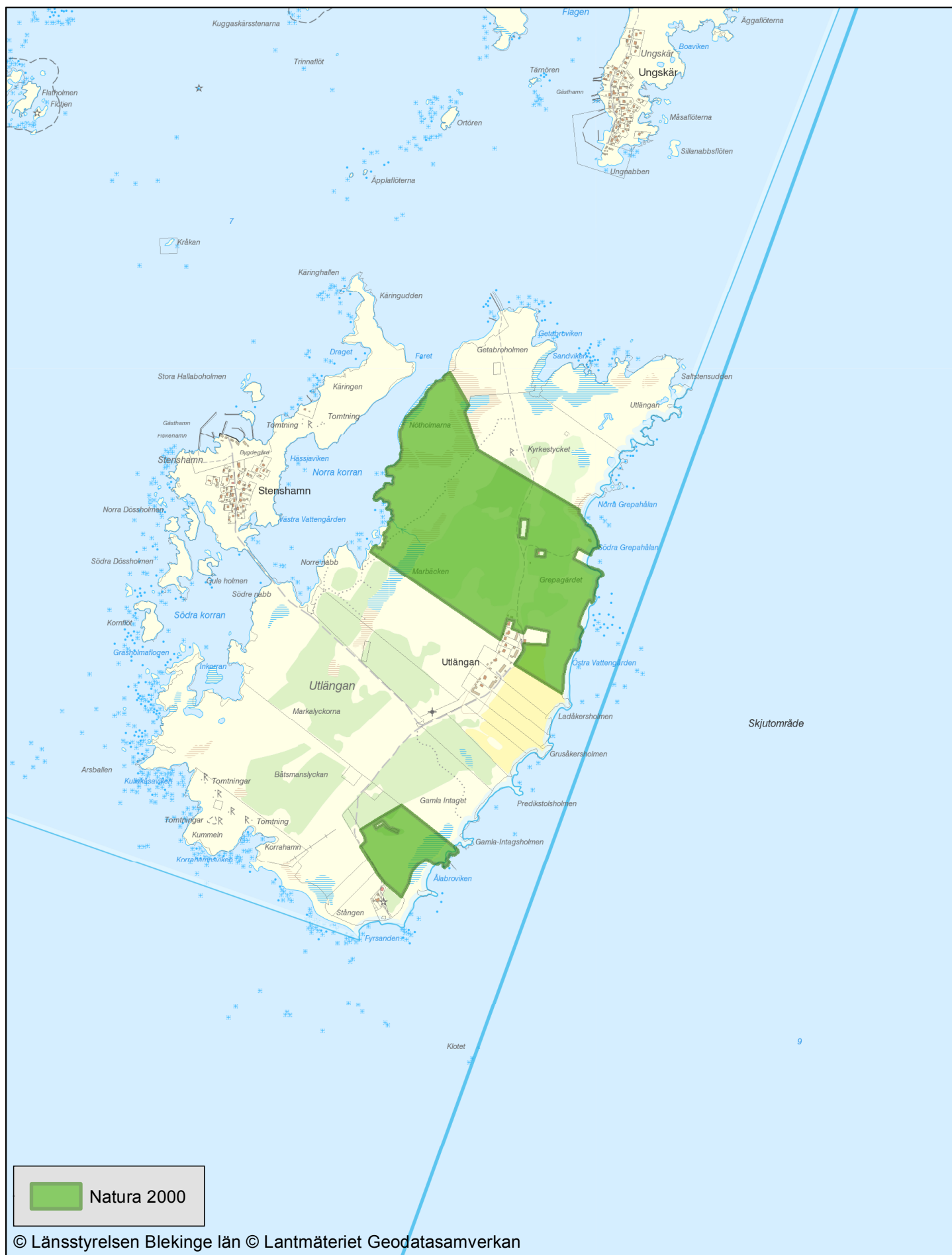
- Andersson, J. Berglund, B. Larsson, A. & Lundgren, U. 1986. Torhamns ytterskärgård. Natur och naturvärden. Meddelande från länsstyrelsen 1986:2.
- ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artportalen. www.artportalen.se (uttag 2016-10-27).
- Berglund, H. 1980. Utlängan - Herremansön som blev bondeland. Blekingeboken 1980.
- HELCOM. 2007. Baltic Sea Action Plan, www.helcom.fi.
- Jordbruksverket 2004. Ängs- och betesmarksinventering. Tillgänglig: <https://etjanst.sjv.se/tuvaut/site/webapp/tuvaut.html>.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2015. Beslut om utvidgat strandskydd i Karlskrona kommuns kust- och skärgård, Dnr 511-2099-14.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2015. Ängs- och betesmarksinventeringen. Opublicerat.
- Naturvårdsverket. 1997. Sveriges finaste odlingslandskap - Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet · Etapp 1. Rapport 4815.
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för de svenska naturtyperna i habitatdirektivets bilaga 1. Dnr NV-04493-11.
- Trädportalen. www.tradportalen.se (uttag 2016-11-10).
- VISS VattenInformationssystem Sverige, www.viss.lansstyrelsen.se (uttag 2016-10-12).

Bilagor

Bilaga 1. Områdeskarta.

Natura 2000 - SE0410224 Utlängan

Kartskala 1:20 000